

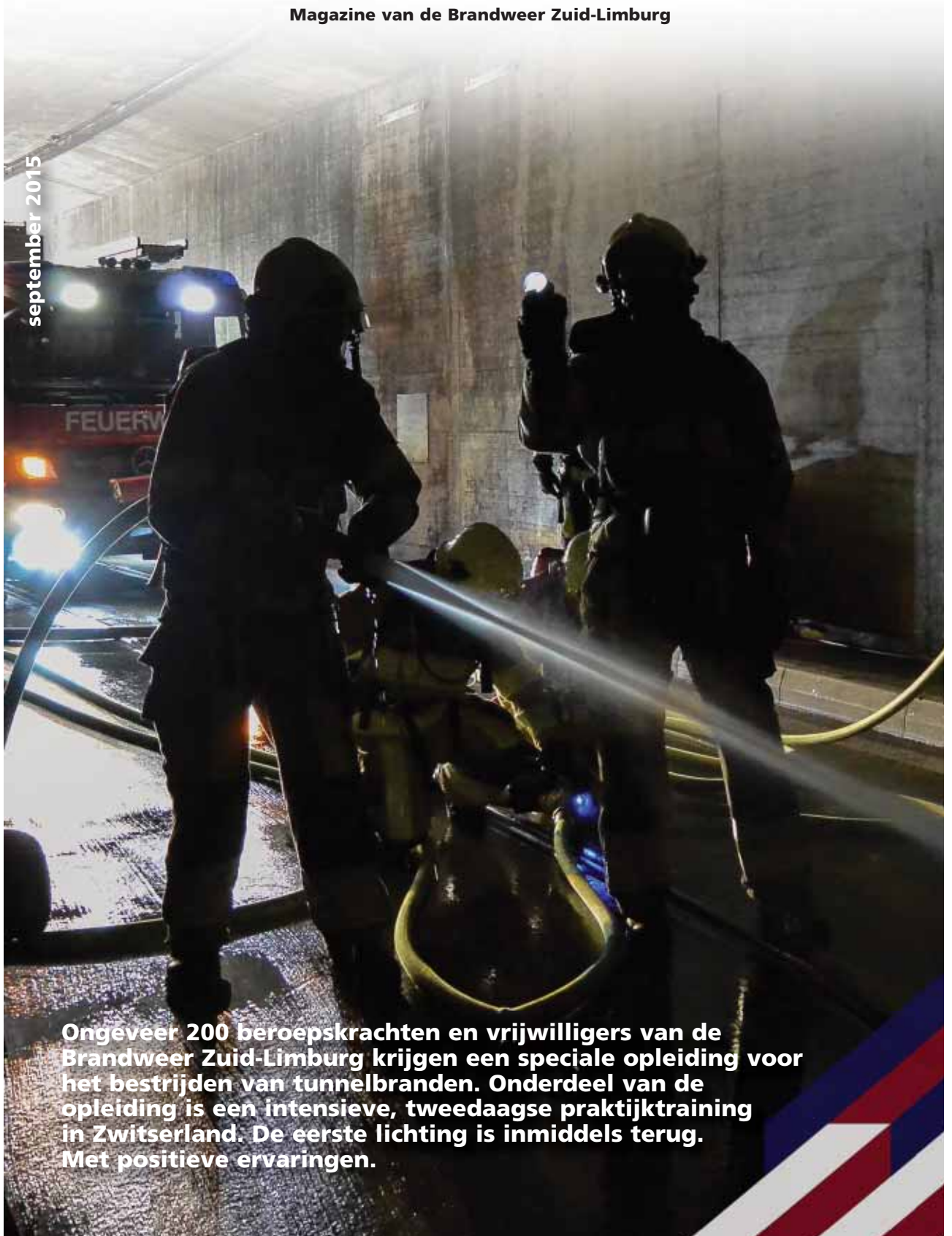

Samenwerking Brandweer Zuid-Limburg en bedrijfsbrandweer Chemelot
• Gratis rookmelders in Stein • Servicecenter Ademlucht • Relatief kalme zomer zonder grote branden of incidenten

Focus

Magazine van de Brandweer Zuid-Limburg

september 2015

Ongeveer 200 beroepskrachten en vrijwilligers van de Brandweer Zuid-Limburg krijgen een speciale opleiding voor het bestrijden van tunnelbranden. Onderdeel van de opleiding is een intensieve, tweedaagse praktijktraining in Zwitserland. De eerste lichting is inmiddels terug. Met positieve ervaringen.

Coördinator vakbekwaamheid
Guido Leenders

‘Input voor virtuele oefenstof’

Guido Leenders is als coördinator vakbekwaamheid onder meer betrokken bij het ontwerpen van virtuele oefenstof. ‘Ik bouw scenario’s voor trainingen met de computer in het opleidingscentrum in Margraten’, licht hij toe. ‘Sinds kort hebben we de virtuele Willem Alexander tunnel in onze bestanden. We kunnen alle mogelijke situaties op de beeldschermen in scène zetten. Aan de cursisten dan de opdracht om de situatie in te schatten en de juiste beslissingen te nemen.’

Natuurlijk kan Guido Leenders in de tunnel een brand nabootsen of een incident met gevaarlijke stoffen. Om echter de omstandigheden bij een tunnelbrand echt te ervaren, reisde hij mee voor de eerste training in Zwitserland. ‘Dat was geen overbodige luxe. Inzet in een tunnel is zwaar. Je zweet enorm, je hebt voortdurend dorst. Tijdens een dag training dronken we gemiddeld zes liter energiedrank en water. Dan weet je genoeg: er wordt een flink beroep op je conditie gedaan. Voor mij is dat goed om te weten als we in Margraten zowel de virtuele oefeningen op de computer als de vervolptrainingen buiten voortzetten. Een tunnelbrand is anders dan andere inzetten. Dat verwerken we in de trainingen. Als regisseur tijdens de virtuele sessies kan ik nu meer realistische situaties op het scherm laten zien.’

Guido Leenders is vol lof over de Zwitserse aanpak en faciliteiten. ‘Ik was onder de indruk. De Zwitsers houden niet van half werk. Alles is tot in de puntjes geregeld. De strategie om met drie ploegen te werken is volgens mij ook de juiste. Daarmee kun je de meeste mensen redden. Het is goed als alle brandweermensen dat met eigen ogen kunnen zien.’

Bevelvoerder Roy Foppen ‘Realistisch trainen’

Roy Foppen, bevelvoerder van de C-ploeg in de kazerne Maastricht-Noord, reisde al een keer eerder naar Zwitserland. ‘Destijds met de korpsleiding en een aantal politici om te onderzoeken wat de Zwitsers ons konden bieden. We zijn toen allemaal overtuigd geraakt van de noodzaak om iedereen realistisch te trainen. In een tunnel zijn de omstandigheden niet vergelijkbaar met andere branden, je bent als team nog meer op elkaar aangewezen. Het draait om samenwerking, teamgeest en vertrouwen in elkaar. Je ziet weinig, het is er eng en benauwd, je bent sneller moe omdat je met zware uitrusting grotere afstanden loopt. Best heftig, zo hebben we ervaren. Rustig blijven, goed nadenken en de aangeleerde procedures volgen. Het is essentieel om dat uitgebreid in de praktijk te oefenen. Ik ben erg blij dat geïnvesteerd wordt in deze praktijkopleiding, want die is gewoon nodig om straks snel en efficiënt te kunnen optreden als er iets mis gaat in de Koning Willem Alexander-tunnel.’

Vanzelfsprekend was Roy Foppen ook bij de eerste groep voor de driedaagse opleiding in Zwitserland. ‘Als instructeur Vakbekwaam worden & blijven ben ik één van de mensen die de vervolptrainingen gaan verzorgen. De opleiding in Zwitserland vormt de basis voor de trainingen die gaan komen. De tunnel in Maastricht is anders dan die in Zwitserland. We passen de opleiding daarop aan. Hier hebben we uitgebreide verlichting en cameratoezicht, vluchtdeuren om de 96 meter en ventilatie waarmee de rook in een bepaalde richting geblazen kan worden. Onze strategie is gericht op snelheid. We hebben vooraf hele goede afspraken gemaakt met alle partners in de hulpverlening. In de verkeerscentrale in Helmond wordt de tunnel in Maastricht voortdurend in de gaten gehouden. Bij een incident krijgen we in de kazernes direct bericht. Binnen vier à vijf minuten moeten we dan aanwezig zijn, een goed beeld vormen en de tunnel in gaan. We hebben geleerd in Zwitserland dat snel lokaliseren, blussen en redden van levensbelang is. Dan telt elke seconde. De meerwaarde van realistisch trainen staat niet ter discussie.’

Enthousiasme over oefeningen in Zwitserland

Tunnelbrand met niets te vergelijken

Ongeveer 200 beroepskrachten en vrijwilligers van de Brandweer Zuid-Limburg krijgen een speciale opleiding voor het bestrijden van tunnelbranden. Onderdeel van de opleiding is een intensieve, tweedaagse praktijktraining in Zwitserland. De eerste groep is inmiddels terug. Projectleider Marcel Eussen proeft vooral veel enthousiasme.

In 2016 wordt de Koning Willem Alexandertunnel in Maastricht opgeleverd. Vóór de opening moeten de brandweerkorpsen van de twee Maastrichtse

kazernes precies weten hoe te handelen bij een brand of andere calamiteit. ‘Plus de kazernes van Meerssen, Beek, Cadier en Keer, Mheer en Eijsden,’ vult Marcel Eussen aan. ‘Zij fungeren als achterwachten en kenniscentra bij brand onder de grond. Zo veel mensen trainen is natuurlijk een forse investering. Zeker als je iedereen een paar dagen naar Zwitserland stuurt. Omdat we in groepen gaan van 40 mensen, is het een hele klus om de dienstroosters te maken en te zorgen voor een voldoende bezetting.’

Noodzaak

Er is ook wel even discussie geweest over de noodzaak van een training in het buitenland, geeft Marcel Eussen toe. ‘Jawel, maar het is absoluut noodzakelijk om te oefenen in de praktijk. Een brand in een tunnel is met geen enkele andere brand te vergelijken. Je hebt te maken met hitte, rook die niet weg kan. Je ziet niets. Onze collega’s in Zwitserland hebben daar veel meer ervaring mee. Zij zijn ook allemaal opgeleid om calamiteiten in tunnels te >>

Veiligheidskundige John Tilli Zwitserse degelijkheid

John Tilli hoorde bij de eerste groep die eind juni afreisde naar Zwitserland voor een serie realistische oefeningen met tunnelbranden. 'Ik heb er heel veel geleerd, maar het was wel pittig. Tijdens de praktijktraining hebben we op één dag vijf inzetten achter elkaar gedaan. Telkens één tot anderhalf uur. Ik zeg je, dan ga je tot het gaatje. Het is warm in zo'n tunnel, je hebt een dik pak aan en natuurlijk ademlucht. Fysiek zwaar, dan weet je meteen weer waarom je als brandweerman in goede conditie moet zijn.'

In het dagelijks leven is John Tilli veiligheidskundige bij Jindalfilms in Kerkrade. Daarnaast is hij al vijftien jaar als vrijwilliger in Maastricht en Meerssen inzetbaar vanuit de post Meerssen. 'Ik heb meteen vrij gevraagd aan de baas om mee te kunnen. Waarom? Ik wil natuurlijk wel inzetbaar zijn als er in de tunnel bij Maastricht wat gebeurt. Dat me dat een paar verlofdagen kost, vind ik niet erg. Je bent brandweerman of je bent het niet. Ik vind dat ik zo goed mogelijk toegerust moet zijn voor het bestrijden van alle vormen van brand. Bovendien was het tripje goed voor de teamgeest. Je leert weer meer collega's kennen.'

John Tilli was onder de indruk van de Zwitserse oefenlocaties en faciliteiten. 'Alles was echt tiptop in orde. Alsof alles gloednieuw was. Echt Zwitsers ja. Ook beschikken de Zwitsers over zeer nuttige hulpmiddelen als ze de tunnel ingaan. Markeringslichten in verschillende kleuren, rol- en schuifbrancards, slangen met handige handgrepen waardoor je er zelf makkelijk twee meetrekt en voelstokken om snel slachtoffers te vinden. Ik denk dat we een aantal hulpmiddelen zeker nodig hebben. Die zijn trouwens ook handig bij branden in parkeergarages, complexe gebouwen of donkere omgevingen.'

Net als zijn collega's had John Tilli in het begin twijfels bij de aanpak. 'Eerst lokaliseren, vervolgens blussen en dan pas de slachtoffers helpen; dat is tegen onze natuur. Tijdens de oefeningen hebben we echter gemerkt dat dit het beste stramien is. Ook is de Zwitserse tunnel niet helemaal vergelijkbaar met de Maastrichtse. In de laatste is meer licht en er zijn meer vluchtdeuren. Onder de streep was het een zeer nuttige, ik denk zelfs noodzakelijke oefensessie. De basis voor een protocol bij tunnelbrand.'

bestrijden. En ze hebben oefentunnels waar de werkelijkheid zeer dicht benaderd wordt. Met brandende auto's, slachtoffers en alle mogelijke complicaties.' Brand in een tunnel is met niets te vergelijken, weet ook Marcel Eussen nu. 'Als brandweerman handel je tegen je natuur in. Alles moet in eerste instantie gericht zijn op het blussen van de brandhaard. Een eerste team gaat op zoek naar de vuurhaard en markeert die met speciale lampen, het tweede team brengt de brandslangen naar binnen en pas het derde team gaat slachtoffers helpen en bergen. Wij zijn getraind om alle prioriteit bij de slachtoffers te leggen. Echter een tunnelbrand geeft een enorme hitte die door de tunnel raast en alles verschroeit. Stel, er staat een file, dan vallen er veel slachtoffers. Löschen om zu retten, zo zeggen de Zwitsers. Dat hebben we wel geleerd.'

Ruimte

Dat löschen is overigens nog niet zo simpel. Zo is het uitrollen van de slangen een lastig karwei en blijkt het moeilijk om water op de juiste plek te spuiten. 'Omdat er zo weinig ruimte is. De tunnel is smal, slangen lopen vast onder de auto's. Boven een vrachtwagen is maar 20 centimeter ruimte. En net daar moet je blussen want vuur nestelt zich tegen het plafond. We wéten dat wel allemaal, maar de praktijk is toch anders dan de theorie.' De oefeningen in Zwitserland

Realistische oefeningen in de tunnel

zijn een onderdeel van een brede training. Die begint met een portie theorie, vervolgens e-learning, virtuele trainingen en tenslotte nog praktijktrainingen, zowel in Zwitserland, maar ook in de feitelijke Koning Willem Alexandertunnel. Voor de praktijk wordt deels uitgeweken naar Zwitserland. 'In Nederland hebben we geen geschikte oefentunnel,' zegt Marcel Eussen. 'Die zou er misschien moeten komen, maar de meeste brandweerkorpsen in Nederland zijn relatief ver verwijderd van een tunnel. Hier in Maastricht zitten we er zowat bovenop. We zijn bij een melding binnen enkele minuten aanwezig en kunnen dan nog echt de brand bestrijden. We gaan naar binnen. Daarvoor is een goede opleiding absoluut noodzakelijk.'

Motivatie

Negentien mensen van de Brandweer Zuid-Limburg zijn afgelopen voorjaar naar Zwitserland geweest. Het komende halfjaar worden nog ongeveer 200 manschappen, bevelvoerders en specialisten getraind in de oefentunnel in Balstal. De eerste reacties zijn ronduit enthousiast en dat doet Marcel Eussen goed. 'Mooi om te melden dat ook alle vrijwilligers meedoen. Ze nemen drie dagen verlof van hun werk, omdat ze inzetbaar willen zijn als er iets misgaat in de tunnel. Ik ben blij met zoveel enthousiasme en motivatie. Dit is voor ons waar het om draait: bezig zijn met het brandweervak.'

OR-voorzitter Bryan Clear 'Goede investering in mensen'

Bryan Clear maakte ook deel uit van de eerste groep die het driedaagse trainingsprogramma in Zwitserland volgde. Met drie petten op: die van OR-voorzitter, kazerneschef in Beek en RSTV Trainer. 'Als OR-voorzitter was ik vantevoren al erg te spreken over de beslissing om ongeveer 200 mensen op training te sturen. Een flinke kostenpost, maar als organisatie moet je investeren in je mensen. Het is een bewijs van goed werkgeverschap. En we hebben de expertise nodig, net zoals we moeten weten hoe we een brand op een vliegveld moeten bestrijden. We hebben geen ervaring met tunnelbranden. En die kunnen we in Nederland ook niet realistisch nabootsen. Natuurlijk wordt er hier een breed oefenprogramma opgezet met veel praktijk en theorie, inclusief oefeningen in de Maastrichtse tunnel. Maar het is goed als elke brandweerman een keer heeft gevoeld wat het is om in een tunnel te werken. Fysiek is het heel zwaar. Onvergelijkbaar ook met een woningbrand. Je moet met al je spullen ver de tunnel inlopen, je ziet niets en het is warm. Vervolgens moet je ook nog terug. We hebben drie dagen van twaalf uur gedraaid, inclusief theorie, inzetten en evaluaties. Iedereen was 's avonds echt helemaal bekap.'

Vol lof is Bryan Clear over de training. 'Absoluut. We zijn in twee trainingscentra geweest en echt alles was tot in de puntjes verzorgd. De begeleiding door de vakmensen, de instructies, het eten, het slapen; alles. De opleiding is strak en degelijk. De Zwitsers laten niets aan het toeval over. Begrijpelijk als je weet dat het land 1000 kilometer tunnel telt. Ze werken met de beste spullen. Ik meen dat meer dan veertig miljoen euro is geïnvesteerd in de centra. Daarbij hebben ze een heel slim protocol uitgedokterd: verkennen, blussen, redden. Wij stonden daar eerst een beetje sceptisch tegenover. Na drie dagen was dat helemaal anders. Iedereen is overtuigd van de Zwitserse aanpak. De sfeer in de bus tijdens de terugreis was erg positief. Dit is toch iets wat je vak als brandweerman verrijkt.'

Volgens de OR-voorzitter worden de ervaringen nu verwerkt in de verdere trainingen. 'Er zijn werkgroepen gevormd die de basis leggen voor een tunnelbrandprotocol dat aansluit bij de Nederlandse protocollen en procedures. Dat zal niet exact hetzelfde zijn als in Zwitserland, omdat de tunnel in Maastricht anders is. Verder gebruiken we de opgedane kennis ook voor branden in bijvoorbeeld parkeergarages.'

Bedrijfsbrandweer Chemelot en Brandweer Zuid-Limburg halen banden aan

Eén team voor chemische incidenten

De bedrijfsbrandweer van Chemelot en de Brandweer Zuid-Limburg gaan nauw samenwerken. Dat is vastgelegd in een Service Level Agreement tussen 'moederorganisaties' Sitech Park Services en de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. 'Een win-winsituatie voor beide partijen.'

Vorig jaar al tekenden Sitech en de Brandweer Zuid-Limburg een overeenkomst waarin voor de komende acht jaar een aantal afspraken is vastgelegd. Afgelopen zomer zijn organisatorisch de laatste puntjes op de i gezet. 'Zo hebben we een speciaal voertuig met bijbehorende apparatuur onlangs aangeschaft, aangepast op gaspakinzetten', legt Wim Tholen, hoofd operations Dagsupport van de bedrijfsbrandweer Chemelot uit. 'Daarnaast hebben we schema's aangepast, stand-by-diensten geregeld en al onze mensen uitgelegd wat de samenwerking inhoudt. Er komt meer bij kijken dan je denkt en we konden niet het risico van losse eindjes nemen. Als de brandweer een beroep op ons doet, dan moeten we er helemaal klaar voor zijn. Nu is dat het geval.'

Paraat

In de praktijk zal de samenwerking vooral betekenen dat de diverse korpsen van de Brandweer Zuid-Limburg een beroep doen op de bedrijfsbrandweer van Chemelot. Een uiterst professionele organisatie met 125 medewerkers en vanzelfsprekend veel ervaring met chemische incidenten. Zeven dagen per week, 24 uur per dag in ploegendiensten paraat op het industrieterrein zelf. Iwan Custers, kazernechef in Sittard, knikt. 'Belangrijkste onderdeel van het contract is de beschikbaarheid van de bedrijfsbrandweer als er een inzet met gaspakken nodig is. Bij ongelukken met gas of gevaarlijke stoffen bijvoorbeeld. De brandweer heeft altijd een

gaspakteam paraat gehad. Maar in de afgelopen tien jaar is dat team zelden in actie gekomen. Onder andere voor een ammoniaklek in zwembad Glanerbrook in Geleen en een ammoniaklekkage bij de MORA in Maastricht. Erg weinig, maar we moeten wel kunnen reageren als er calamiteiten zijn met gassen of andere gevaarlijke stoffen. Daarom is altijd geïnvesteerd in speciale uitrustingen en opleidingen voor een aantal mensen. Elk jaar weer.' Op zich is daar niets mis mee, vindt ook Iwan Custers. 'Dat staat in de wet. Met zo weinig inzetten is het echter de vraag of het verstandig is om zo'n service in de lucht te houden. Voor de jongens is het niet motiverend en zonder praktijk verlies je skills. Ook vanuit de landelijke visie 'incidentbestrijding gevaarlijke stoffen' wordt al jaren aangedrongen op samenwerking met een gespecialiseerde bedrijfsbrandweer. Een overeenkomst met Sitech lag voor de hand. Al hun mensen hebben ervaring met het werken in gaspakken. Ze worden voortdurend bijgeschoold en beschikken over de meest moderne apparatuur.'

Interessant

Ook Sitech had wel oren naar samenwerking met de Brandweer Zuid-Limburg. Beide partijen tekenden begin 2011 een intentieverklaring. Wim Tholen: 'Voor ons is dit ook interessant. Ten eerste willen we onze expertise graag inzetten buiten Chemelot. Motiverend voor onze mensen, hun vakgebied wordt weer iets breder. En bovendien kennen beide organisaties elkaar. We komen elkaar tegen bij oefeningen en overleggen. Bij grote calamiteiten roepen wij de hulp in van de omliggende korpsen. Waarom zouden we in de praktijk niet méér voor elkaar kunnen betekenen? Voor ons speelt ook het financiële argument. Als wij bepaalde taken van de Brandweer Zuid-Limburg kunnen overnemen, is dat goed voor de exploitatie. Daarmee ontstaat kostenvermindering waardoor ook de toekomst van deze services gewaarborgd kan worden. Zowel voor bedrijven op Chemelot als voor de Veiligheidsregio Zuid-Limburg.'

Toch duurde het nog meer dan drie jaar voordat de handtekeningen onder het contract stonden. 'Er zitten veel juridische haken en ogen aan een publiek-private samenwerking', zegt Iwan Custers. 'Wie is verantwoordelijk als brandweermensen van Chemelot buiten het bedrijfsterrein optreden? Wat als er iemand gewond

Iwan Custers en Wim Tholen met op de achtergrond twee manschappen in speciaal pak.

raakt? Wie neemt de beslissingen buiten het bedrijfsterrein? Wat is de commandostructuur, waar liggen precies de competenties? Verder is het nogal een stap om een taak aan een private organisatie over te dragen. Wij leveren een stukje eigen expertise in. We doen afstand van materiaal en kunde. Dan moet je zeker weten dat de samenwerking duurzaam is. Je moet elkaar vertrouwen en een contract voor de lange termijn tekenen.'

Mooie basis

Wim Tholen knikt. 'Dat geldt ook voor ons. Wij moeten onze organisatie anders inrichten en hebben geïnvesteerd in een extra voertuig en extra middelen. Ook schuiven we met de bezetting en oproepschema's. Er is weliswaar voldoende capaciteit aanwezig, maar er moet altijd een minimumbezetting zijn hier op Chemelot. We mogen nooit tekort schieten als hier iets gebeurt. En terecht, wij zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van alle bedrijven en hun mensen op de site. Als de Brandweer Zuid-Limburg een beroep op ons doet, dan roepen we extra mensen op. Dat doe je allemaal alleen met een verre horizon. We zijn uitgekomen op een periode van acht jaar met een opzegtermijn van >>

Commandant
Gerard van Klaveren:

'Voor ieders veiligheid'

Commandant Gerard van Klaveren is blij met de samenwerking tussen de bedrijfsbrandweer van Chemelot en zijn eigen korps. 'Absoluut. Het is kostbaar om de specialiteit met de gaspakken zelfstandig in de lucht te houden. Materieel en opleidingen vergen de nodige investeringen terwijl een inzet zeldzaam is. Het is lastig om de mensen getraind en gemotiveerd te houden als ze zeg maar nooit in actie komen. De mensen van Chemelot zijn dagelijks bezig met chemische stoffen en hebben allemaal ervaring met incidenten. Die zijn nu ook inzetbaar buiten Chemelot. Ik denk dat de veiligheid van de burger hiermee gediend is net als de veiligheid van onze eigen mensen.'

Onder de streep is de Brandweer Zuid-Limburg overigens niet goedkoper uit. 'Omdat we betalen voor de inzet van de brandweer van Chemelot. Dit is wel weer een stapje verder in de samenwerking tussen een private en publieke partij. De overheid stuurt hier ook op. Mooi om te weten dat we daarmee voorop lopen.'

drie jaar. Dat is een mooie basis.' Vorig jaar is de samenwerking beklonken in een Service Level Agreement en is alles ook in materiële zin op elkaar afgestemd. In de praktijk wordt nu de bedrijfsbrandweer van Chemelot ingeschakeld bij een calamiteit buiten het industrieterrein waarvoor gaspakken nodig zijn. 'Meer dan dat eigenlijk', zegt Iwan Custers. 'We krijgen ook advies als er branden zijn met chemische stoffen. De mensen van Chemelot hebben daar nu eenmaal veel verstand van. Is er blusschuim nodig, dan is dat beschikbaar. Voor ons zijn de voordelen duidelijk. We hebben minder kosten aan opleidingen en materieel. Dat is geen bezuiniging, want we betalen Sitech. In ruil krijgen we hogere kwaliteit terug en meer expertise. We weten dat binnen het kwartier een team in gaspakken kan uitrukken. Doordat de mensen van Sitech al half aangekleed in gaspakken uitrukken, wordt de langere uitruktijd gecompenseerd.'

Breder

Andersom is Sitech blij met deze aanvullende taak, de extra inkomsten en de intensere samenwerking met de Brandweer. 'Zeker weten', zegt Wim Tholen. 'We zien dit ook als een maatschappelijke verantwoordelijkheid. We kunnen onze kunde en kennis breder inzetten zonder dat we daarvoor extra opleidingen hoeven te verzorgen.' Andere brandweerkorpsen zijn meer dan nieuwsgierig naar de samenwerking, weet Iwan Custers. 'Dit is voor zover ik weet de eerste vorm van samenwerking in Nederland op dit niveau. We hebben al verschillende korpsen over de vloer gehad die willen weten hoe we de knelpunten en juridische obstakels managen. Dit is duidelijk een win-winsituatie voor alle partijen.'

Directeur Jos Keulen: 'Band opbouwen'

Jos Keulen werkte onder meer voor de publieke brandweer voordat hij directeur werd van Sitech Park Services en daarmee direct verantwoordelijk voor de bedrijfsbrandweer op Chemelot. 'Ik ben erg tevreden met de overeenkomst met de Brandweer Zuid-Limburg. Er wordt veelvuldig gesproken over samenwerking, maar zowel bij de overheid als het bedrijfsleven is er toch vaak sprake van terughoudendheid. Daar stappen we nu overheen. Ik ben ervan overtuigd dat we elkaar kunnen helpen met het delen van kennis en samen oefenen. We kunnen zo een betere band opbouwen en weten elkaar beter te vinden als het een keer echt spannend wordt.'

Voor meer activiteiten van de Brandweer Zuid-Limburg kijk op fvtbrandweertzuidlimburg.nl

Brandweer aan het werk

De Brandweer Zuid-Limburg kan terugkijken op een relatief rustige zomerperiode zonder grote branden of incidenten. Waarmee niet gezegd is dat er geen werk aan de winkel was voor de verschillende korpsen. Bijgaand een greep uit drie maanden blussen en ingrijpen.

1 Vrijdagavond 21 augustus woedde een uitslaande brand aan de Wycker Grachtstraat in Maastricht. De brandweer wist te voorkomen dat de brand oversloeg naar naastgelegen panden en binnen drie kwartier kon het sein brand meester worden gegeven.

2 In de nacht van donderdag 7 op vrijdag 8 augustus rukte de brandweer uit voor een binnenbrand in een appartement van een appartementencomplex aan de Dautzenbergstraat in Heerlen. Met twee blusploegen werd een uitslaande brand voorkomen. De bewoner van het appartement was niet thuis, de bewoonster van de bovenverdieping werd gered.

3 Op de N299 raakte maandagavond 20 juli een man met zijn auto in een slip. De bestuurder verloor de macht over het stuur, raakte de verhoogde middenberm en kwam achterschietend tot stilstand op de andere wegheft. De wagen raakte daarbij zwaar beschadigd. De brandweer was snel ter plekke om de man uit zijn auto te bevrijden, maar dat bleek achteraf niet nodig.

4 Geen incident, maar wel actie in Hulsberg waar het plaatselijke korps op zaterdag 29 augustus een wervingsactie hield voor nieuwe brandweermensen. Voor de diverse activiteiten was volop belangstelling en ook meldden zich na afloop verschillende kandidaten. Het jongetje rechts op de foto moet nog even wachten.

'Het gaat om onze eigen veiligheid'

Servicecentrum Ademlucht laat niets aan het toeval over

Perslucht van levensbelang bij inzetten

Deze keer service centrum Ademlucht Maastricht-Zuid waar coördinator Bart Voncken en zijn team het halve korps en het regionaal opleidingscentrum voorziet van ademluchttoestellen en alles wat daar verder bij komt kijken. Eerst maar eens een veelgemaakte fout rechtzetten. 'De gemaskerde brandweermensen die een brandende woning binnen gaan, hebben geen fles met zuurstof op hun rug maar samengeperste lucht. Gewoon buitenlucht die we tot een druk van 300 bar in cilinders persen. Voldoende voor ongeveer 25 minuten ademen. Pure zuurstof dienen we uitsluitend toe aan slachtoffers of mensen die rook ingeademd hebben. Dat kan levensreddend zijn. In krantenberichten wordt het gebruik van ademlucht en zuurstof nog wel eens door elkaar gecombineerd.'

Onmisbaar

Het moge duidelijk zijn dat ademlucht, zoals perslucht bij de

Elke beroepskazerne van de Brandweer Zuid-Limburg huisvest een servicecentrum. In Focus leggen we telkens één centrum onder het vergrootglas

brandweer genoemd wordt, onmisbaar is bij inzetten. 'Vanzelfsprekend', zegt Bart Voncken die behalve coördinator ook bevelvoerder is in Maastricht-Zuid. 'Zonder ademlucht kun je geen brandend pand betreden. Eén keer rook inademen kan al funest zijn. Bovendien kunnen je longen niet tegen de hete lucht.' En dus zijn alle tankautospuitten van de brandweer uitgerust met complete ademlucht-apparatuur voor zes mensen.

Kwestie van omgespen, het masker aan de helm bevestigen, aankoppelen en actie. Het lijkt simpel, maar voldoende ademlucht garanderen voor het complete korps vergt een geoliede organisatie. Er zijn binnen de Brandweer Zuid-Limburg twee servicecentra Ademlucht, één in Maastricht-Zuid en één in Heerlen. 'Wij verzorgen de kazernes aan de westzijde van onze regio, inclusief het Regionaal Opleidingscentrum, Heerlen heeft de verantwoordelijkheid voor het oostelijk gebied. De verdeling is onder andere gemaakt op basis van frequentie van uitrukken zodat dit ongeveer fiftyfifty is. We zijn elkaars back-up voor de levering van ademlucht als er grote branden zijn, maar het is ook te veel werk voor één centrum. Er komt namelijk veel meer bij kijken dan je in eerste instantie zou denken.'

Schone lucht

Een kijkje achter de schermen maakt duidelijk wat Bart Voncken bedoelt. Allereerst is er de dagelijkse >>

Bart Voncken
met voor zich de
ademluchtmaskers

gang van zaken. Na een inzet wordt de gebruikte apparatuur naar Heerlen of Maastricht gestuurd. In de werkplaats wordt het complete toestel uit elkaar gehaald, gewassen, gecontroleerd en weer in elkaar gezet. Na demontage worden cilinder, masker en ademautomaten in aparte wasmachines gereinigd en

voor dat de luchtkwaliteit goed is. Deze lucht wordt minimaal vier keer per jaar gecontroleerd op olieresten, waterdamp, koolmonoxide en kooldioxide. De gemeten resultaten moeten onder bepaalde niveaus zijn, onze mensen mogen geen gif inademen.'

Centraal

Tot slot worden de gereinigde en geteste sets weer in kratten in het magazijn gereed gezet voor uitlevering naar de ademlucht-bestellende kazernes. Om te zorgen voor constante kwaliteit is gekozen voor servicecenters Ademlucht. 'Vroeger vulde elke kazerne haar eigen cilinders en werd het onderhoud zelf gedaan. Ik denk dat het beter is om dit centraal te doen. Onderhoud, vullen en reparatie zijn uniform volgens bepaalde standaarden. We werken met topapparatuur. Hier in Maastricht hebben twintig mensen een speciale opleiding tot onderhoudsmonteur Ademlucht gevolgd. Elk jaar volgen zij herhalingslessen en worden ze

opnieuw gecertificeerd. We leggen de lat hoog, we laten niets aan het toeval over. De toestellen moeten in orde zijn. De luchtkwaliteit in de cilinders, de bevestiging aan de helm; echt alles. Ademlucht is voor brandweermensen van levensbelang. De protocollen garanderen een constant hoog niveau. Zo wordt ieder toestel en gelaatstuk één keer per jaar uitgebreid getest en worden alle cilinders één keer per half jaar volledig voorzien van verse lucht. Veel werk ja, in Maastricht hebben we het dan over ongeveer 400 toestellen die al deze cycli doorlopen. We laten niets aan het toeval over.'

Servicecenter

De ademluchtwerkplaats waar dit servicecentrum uit voortkomt, was eerst gevestigd in de kazerne Maastricht-Noord. Met de bouw van Maastricht-Zuid, onder andere om snel te kunnen reageren bij calamiteiten in de Koning Willem Alexandertunnel, verhuisde het

servicecenter. 'Om verschillende redenen', zegt kazernechef Eric Wagemans. 'Een beroepskazerne heeft een constante bezetting. Uiteraard bedoeld om zo snel mogelijk uit te rukken, maar daarnaast is er volop ruimte voor andere werkzaamheden. Daarom is gekozen voor het model met de

eten ze samen, kijken tv en hebben ze hier hun bed om te slapen. Zij staan 24 uur per dag paraat. Dat is het vak van brandweerman/vrouw.'

Duikapparatuur

Werk is er overdag genoeg, vult Bart Voncken aan. 'Hier staat elke ochtend de nodige apparatuur om gecontroleerd en gereinigd te worden, afhankelijk van het aantal inzetten. Daarnaast wordt na elke oefening of cursus met ademlucht de apparatuur nagekeken, schoongemaakt en getest. Ook zijn er reservetoestellen op voorraad op elke kazerne die meelopen in controles en beurten. Naast de eerder genoemde controles en keuringen verwerken we hier per jaar zo'n 3000 ademluchtsets en vullen zo'n 4500 cilinders af. Verder is Maastricht-Zuid ook het servicecenter voor duikapparatuur. Onze duikers worden weliswaar niet zo heel vaak ingezet, echter er zijn vaak oefeningen en ook deze spullen worden elk jaar getest en de cilinders elk half jaar opnieuw gevuld. Sinds

kort valt ook het onderhoud aan de helmen onder onze verantwoordelijkheid. De combinatie helm met gelaatstuk moet goed zijn; het gelaatstuk moet perfect afdichten, individueel op ieders gelaat, anders ontstaan lekkages. Hiervoor moet alles goed zijn afgesteld. Werk zat ja, er zijn weken dat we het met de bezetting niet eens allemaal redden.'

Logistiek

Om alles zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, is goed nagedacht over de logistiek. De 'productiestraat' met wasmachines en drogers, werktafels, testapparatuur en expeditie is state-of-the-art. 'Het is mooi als je alles in één keer helemaal kunt inrichten zoals je zelf wilt', zegt Bart Voncken, al achtentwintig jaar in dienst van de brandweer. 'Met een eigen controlesysteem. We werken met kleurcoderingen. Ieder half jaar veranderen deze van kleur. De verpakkingen van de

gelaatstukken, de flessenhalzen en de zegels van de kisten waar de toestellen in liggen opgeslagen zijn allen voorzien van dezelfde kleur. Aan de kleur kunnen we precies zien of de halfjaarlijkse controle van deze apparatuur geweest is en of de cilinders voorzien zijn van verse lucht. Ook zijn we steeds op zoek naar hoe we de klant zo goed mogelijk kunnen bedienen en hoe we deze service kunnen uitbreiden. We hebben het goed voor elkaar een handhaven een hoge standaard. Moet ook vind ik, het gaat om onze eigen veiligheid.'

**'We laten
niets aan het
toeval over'**

daarna gedroogd in speciale droogkasten. Vervolgens worden de cilinders opnieuw afgevuld met schone lucht. 'Met een exacte druk van 300 bar. Dat is belangrijk. want zo kan elke brandweerman- of vrouw even lang in actie blijven. Verder is het belangrijk dat er schone lucht in de cilinders wordt geperst. Dat gaat via een hoge drukcompressor; filters zorgen er

**'We handhaven
een hoge
standaard'**

servicecentra. De manschappen hebben een gewone werkdag. Als ze niet oefenen, fysiek trainen of uitrukken dan zijn ze hier dus bezig met ademlucht. Het publiek denkt misschien dat de manschappen de hele tijd zitten te kaarten of zo. Vergeet het maar. Hier wordt gewoon hard gewerkt. Alleen na de 'gewone' dienst gaan ze niet zoals velen van ons terug naar huis. Dan

Gratis rookmelders voor 500 gezinnen in kernen Stein

De bijna 500 gezinnen in de kernen Meers, Veldschuur en Maasband krijgen dit najaar een rookmelder aangeboden. Gratis, inclusief installatie. Een initiatief van de gemeente Stein en de Brandweer Zuid-Limburg met verschillende redenen: snellere alarmering, brandveilige woningen en meer sociale cohesie in de buurten.

normale aanrijtijd van acht minuten niet gehaald wordt. Het behoeft geen uitleg dat elke seconde telt bij een uitruk. Met een rookmelder worden kostbare minuten gewonnen. Uit ervaringscijfers blijkt dat een brand zonder rookmelder pas na veertien minuten ontdekt wordt. Als de brandweer dan ook nog eens ruim acht minuten of meer onderweg is, heeft uitgezocht wat er aan de hand is en het materieel heeft uitgerold, dan valt er vaak niets meer te redden. Na een half uur beginnen met blussen is meestal niet meer zinvol. Mèt melder wordt een brand binnen één minuut ontdekt. Mensen kunnen dan maken dat ze wegkomen en de brandweer bellen. We winnen bijna een kwartier.'

De cijfers liegen er niet om. Gemiddeld zijn er in Nederland 15 woningbranden per dag. Hierbij vallen jaarlijks 50 dodelijke slachtoffers, 650 mensen raken al dan niet ernstig gewond. Met rookmelders zouden die aantallen zonder twijfel lager zijn. Omdat mensen sneller gewaarschuwd zijn en de tijd krijgen om hun huis te ontvluchten en omdat de brandweer eerder gealarmeerd wordt. Desondanks ontbreekt nog altijd in veertig procent van de Nederlandse woningen een rookmelder. In oudere huizen en achterstandswijken is dat percentage zelfs een stuk hoger.

Tijdwinst

Er gaan al jaren stemmen op om net als in Frankrijk de rookmelder verplicht te stellen, maar daar voelt de Nederlandse politiek weinig voor. Ook omdat handhaving vrijwel onmogelijk is. Het initiatief ligt daarom bij de gemeenten die immers verantwoordelijk zijn voor de veiligheid van hun burgers. Afgelopen voorjaar besloot de gemeente Stein als eerste in Limburg niet langer af te wachten. Samen met het Team Brandveilig Leven van de Brandweer Zuid-Limburg werd een project opgezet om de 496 gezinnen in de kerkdorpen aan de Maas elk een rookmelder aan te bieden. 'Deze dorpen zijn relatief ver verwijderd van de dichtstbijzijnde brandweerposten', legt René Frissen van het Team Brandveilig Leven uit. 'Zo ver, dat de

Vrijwilligers

De gemeente Stein trekt 10.000 euro uit voor het project. Daarnaast investeert de vrijwillige brandweer van Stein een fors aantal uren. 'Eerst leiden we ongeveer twintig buurtbewoners op die de melders gaan plaatsen', verduidelijkt René Frissen. 'Vervolgens gaat iemand van de brandweer samen met een vrijwilliger op pad. Huis na huis. Als de bewoners toestemming geven, wordt de melder gemonteerd. Is er al een apparaatje, dan kunnen de mensen iets anders kiezen. Een branddeken bijvoorbeeld of een brandblusser. Daarnaast doen we een check op brandveiligheid van de woning en geven we tips en adviezen. Ik schat dat we in elke woning gauw een

Maandagmiddag 7 september ging het 'rookmelderproject' in Stein officieel van start. Op het plein in Meers meldden zich de eerste vrijwilligers die de komende maanden met mensen van de brandweer op pad gaan. In het midden René Frissen. In december moeten de bijna 500 woningen voorzien zijn van een gloednieuwe rookmelder.

half uur bezig zijn. Reken maar uit hoeveel uren we investeren. Dat is niet erg, het gaat bij dit project ook om een stuk bewustwording, om preventie. We willen het liefst branden voorkomen en dat kan alleen als de mensen zelf maatregelen nemen en brandveilig leven.'

Cohesie

Naast een succesvol brandweeroptreden en bewustwording is er nog een achterliggende reden voor het project. 'Sociale cohesie', weet René Frissen. 'In de kleine kernen is contact maken steeds moeilijker. Er zijn geen scholen of winkels meer. Het zou mooi zijn als de vrijwilligers na de actie wijkteams vormen en kleine klusjes uitvoeren. Zo ontstaat er meer onderling contact en wordt burgerparticipatie gestimuleerd.' Voor de Brandweer Zuid-Limburg zelf geldt het project als een goede praktijkcase in het kader van Brandveilig Leven. 'Zeker. Na afronding gaan we alles goed evalueren en een soort blauwdruk maken voor de andere korpsen en posten. Er zijn nog tientallen kernen die vergelijkbaar zijn met Meers, Maasband en Veldschuur. Hier zouden gemeenten en brandweer hetzelfde kunnen doen.'

Op 11 juli kwamen zowel de Brandweer Zuid-Limburg als de Duitse collega's uit Gangelt in actie om een oplegger met stro te blussen. Die was in brand gevlogen op het in aanbouw zijnde viaduct op de L410 in Gangelt (D) . Omdat in eerste instantie niet duidelijk was waar de oplegger exact stond, werden zowel de Nederlandse als mede de Duitse brandweer gealarmeerd. Het blussen vergde enkele uren, ook omdat de dichtstbijzijnde kraan vijf kilometer ver weg was.

Brandweer Zuid-Limburg
www.brandweer.nl/zuid-limburg